

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การสื่อสารด้วยเสียงของนกแต้วแล้วธรรมดา (*Pitta moluccensis*)

ผู้เขียน นาย ชีระศักดิ์ ใจมิกักดิ์

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ชีววิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. ดร. นริทธิ์ สีตะสุวรรณ

บทคัดย่อ

นกแต้วแล้วธรรมดา (Passerine: suboscine; *Pitta moluccensis*) เป็นนกอพยพเข้ามาทำรังวางไข่ในประเทศไทยในช่วงฤดูฝน จากการศึกษาพฤติกรรมสื่อสารด้วยเสียงในช่วงฤดูผสมพันธุ์ของนกบริเวณป่าอนุรักษ์ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม พ.ศ. 2555 พบเสียงร้องของนกแต้วแล้วธรรมดา 4 แบบ ได้แก่ 1) เสียง “แต้ว-แล้ว” เป็นเสียงร้องที่มี 2 พยางค์ มีความถี่ในช่วง 0.90-2.34 kHz มีความหมายเพื่อการประกาศอาณาเขต เป็นเสียงที่นกร้องบ่อยที่สุด โดยเฉพาะช่วงต้นฤดูผสมพันธุ์ 2) เสียง “แอ้ว” เป็นเสียงร้องสั้นๆ เพียง 1 พยางค์ มีความถี่ในช่วง 1.29-1.93 kHz มีความหมายในลักษณะเตือนภัย ใช้ในสถานการณ์ที่มีผู้ล่าหรือนกตัวอื่นเข้าใกล้รัง 3) เสียง “แว๊ก” หรือเสียงกรีดร้อง เป็นเสียงร้องขณะที่ถูกจับ มี 1 พยางค์ แต่ร้องต่อเนื่อง เป็นเสียงที่มีความถี่กว้างมากเพราะมีหลายชั้นเสียง (harmonic) โดยมีความถี่อยู่ในช่วง 0.68 kHz. จนถึงมากกว่า 20 kHz และ 4) เสียงร้องขออาหารของลูกนก มีความถี่ในช่วง 3.53-4.90 kHz เป็นเสียงที่ลูกนกในรังร้องเพื่อขออาหารขณะที่พ่อและแม่นำอาหารมาป้อน ผลการทดสอบความแตกต่างของเสียงด้วยสถิติ DFA พบว่าบทเพลง และ เสียงร้องเตือนภัยมีความแตกต่างกันในนกแต่ละตัว ลักษณะนี้สามารถใช้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของนกในกลุ่ม suboscine ได้

Thesis Title	Vocal Communication in Blue-winged Pitta (<i>Pitta moluccensis</i>)
Author	Mr. Theerasak Jaimipak
Degree	Master of Science (Biology)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Narit Sitasuwan

ABSTRACT

Blue-winged Pittas (Passerine: suboscine; *Pitta moluccensis*) is a breeding visitor of Thailand. Vocal behavior of these birds was studied at their breeding ground, the Siam Cement Group complex forest, Lampang province, northern Thailand. The bird's calls and songs were recorded between May and August 2012. There are three distinguishable vocalizations. First, a "TAEW-LAEW" song comprises two vocal elements with a frequency range from 0.90 to 2.34 kHz. This vocalization was recorded very often at the early stage of the breeding season when males started defending their territories. Second, an "EAEW" call comprising of one element with a 1.29 to 1.93 kHz frequency range. Birds produced this vocalization as their alarm call when the nest area was threaten by either predators or intruders. Third, a "WHAEK" or distress call was recorded during handling the birds for banding. This harmonic vocalization has a wide frequency range from 0.68 kHz to higher than 20 kHz. DFA results confirmed about individual variations in song and alarm calls but not the distress call. These facts support the concept that individual distinctive songs and alarm calls may be the good individual characters for these birds.